



SAE Nieuwsbrief

SAE nieuws is een uitgave van de Stichting Academisch Erfgoed en verschijnt 3 keer per jaar.

Februari 2012 | nummer

32

De rijke collecties van Wageningen

Sinds eind 2011 is ook Wageningen UR lid van de SAE. Conservator Liesbeth Missel vertelt wat de universiteit zoal in huis heeft.

Evenals andere universiteiten heeft Wageningen UR door haar rijke geschiedenis een gevarieerd aantal collecties met grote waarde zowel vanuit wetenschappelijke als cultuurhistorisch perspectief. De zorg voor deze collecties is een aandachtspunt voor Wageningen UR. Uitgangspunt hierbij is de afweging waar de collectie het beste tot zijn recht komt. Sommige van de collecties, zoals de insecten-collectie (met uitzondering van een onderwijscollectie) en het herbarium zijn of worden overgedragen aan het Nederlands Centrum voor Biodiversiteit in Leiden.

Voor de collecties geldt dat deze nog van waarde zijn voor het huidige onderzoek en onderwijs van Wageningen UR. De plant-pathogene collecties bevatten historisch materiaal en worden internationaal gebruikt. De collectie eetbare paddenstoelen is een waarvan er wereldwijd maar twee zijn (Pretoria-Zuid Afrika). De collecties bodem en gewasgegevens omvat de collectie BIS (Bodeminformatie Systeem), TAGA (bodemgegevens), het Dorschkamp-archief (blad-/naaldmonsters en grondmonsters) en de Klonencollectie Bomen. De collectie dierlijke modellen wordt nog gebruikt in het onderwijs. Een bijzonder object is het levensgrote paard van Auzoux dat in 1879 is aangeschaft. Interessant is ook de *Cartophoot*, een legpuzzel met voor elke gemeente tien stukjes in verschillende rasters, waarmee snel thematische kaarten vervaardigd konden worden.

Van luchtfoto's tot vergeten groente

Daarnaast is er een veelheid aan Speciale Collecties aanwezig bij Bibliotheek Wageningen UR. Van oorsprong was het de collectie oude boeken, atlanten en tijdschriften. Inmiddels zijn de collecties beeldmateriaal het meest omvangrijk waaronder drie unieke topografische collecties: de Collectie TUin, een unieke verzameling met het ontwerpoeuvre van de belangrijkste tuin- en landschaps-

architecten in Nederland; de collecties van ca. 95.000 originele luchtfoto's van Nederland net voor en tijdens de Tweede Wereldoorlog, voornamelijk gemaakt door de Royal Air Force (RAF); de kaarten-collecties met zowel oude en moderne topografische kaarten, als de manuscriptcollectie natuur- en bodemkaarten van Nederland. Overig beeldmateriaal omvat tekeningen, prenten, (wandplaten) en fotomateriaal op het gebied van botanie, zoölogie, zeldzame landbouwhuisdierrassen, oude (vergeten) fruit- en groentegewassen, tropische land- en bosbouw. Ook zijn er omvangrijke documentatiecollecties zoals de kwekerscatalogi en brochures over alle in Nederland verhandelde landbouwmachines.

Tot slot beschikt Wageningen UR tevens over een verzameling universitaire geschiedenis en kunst: beeldmateriaal en artikelen van/over interessante gebeurtenissen, gebouwen en personen, én beeldende kunst, zoals hoogleraarportretten.

Liesbeth Missel,

conservator Speciale Collecties Wageningen UR

Zie ook: <http://library.wur.nl/speccol>

Paard van Auzoux, collectie Wageningen UR





Erfgoed geeft richting

Academisch erfgoed is in belangrijke mate de neerslag van wetenschappelijk onderwijs en onderzoek. Het laat zien welke instrumenten en bronnen wetenschappers hebben gehanteerd om hun kennis te verwerven. Het toont ook op welke wijze zij die kennis vervolgens hebben doorgegeven aan anderen binnen en buiten de academische wereld, waarmee die kennis zelf nieuwe bron van onderzoek voor anderen werd. En zo doen wetenschappers al eeuwenlang in wisselende omstandigheden en met steeds nieuwe (en soms dezelfde) vragen hun werk, tot op de dag van vandaag toe. Erfgoed is dus meer dan een venster op het verleden, het is vooral bron en inspiratie voor het heden. Daarmee is en blijft academisch erfgoed een laboratorium voor de wetenschap.

Academisch erfgoed reflecteert ook de identiteit, de cultuur en het zelfbeeld van de diverse universitaire instellingen en van de wetenschap als geheel door de eeuwen heen. Het laat bijvoorbeeld zien hoe het academische leven her en der was vormgegeven, welke inhoudelijke en/of maatschappelijke thema's aan bod kwamen of juist niet, welk onderzoek in de schijnwerpers stond, welke figuren op de voorgrond traden en welke maatschappelijke ontwikkelingen of groeperingen hun invloed op de academie uitoefenden. Daarmee is het academisch erfgoed tevens uitdrukking van betekenis en waarden die binnen de wetenschappelijke wereld belangrijk waren en zijn.

Zo vormt en voedt het academisch erfgoed in belangrijke mate het academisch en cultureel geheugen. Dat geheugen hebben universitaire instellingen hard nodig om vast te stellen wat hun eigen identiteit is, waarin ze zich onderscheiden van anderen en hoe zij zich overtuigend kunnen profileren voor de toekomst. Het academisch erfgoed helpt hen daarbij als richtinggever, als bron van inspiratie en als ijkpunt. Hier zijn de voorbeelden te vinden die mensen binnen en buiten de academische wereld kunnen enthousiasmeren en overtuigen. Zonder academisch erfgoed is het academisch en cultureel geheugen van universitaire instellingen leeg en raken zij volstrekt gedesorieënt.

*August den Hollander,
Hoofdconservator/Adjunct-directeur Universiteitsbibliotheek
Hoogleraar voor de geschiedenis van het religieuze boek
Vrije Universiteit*

Ancient Culture, modern Art Aboriginal kunst uit Australië

Er bevinden zich twee bijzondere collecties aangaande de Aboriginal-cultuur in Groningen. Een daarvan is een vroege collectie Aboriginal kunst die in eigendom is van het Groninger Museum. In de volkenkundige collectie van het Universiteitsmuseum Groningen is een bijzondere etnografische collectie gehuisvest. Beide collecties zijn sinds enige tijd in langdurig bruikleen gegeven aan het Aboriginal Art Museum in Utrecht dat de collectie inzet voor haar eigen tentoonstellingen. De overdracht van deze beide collecties vormde voor het Universiteitsmuseum de aanleiding om een 'uitwui'-tentoonstelling te organiseren rondom deze exotische verzamelingen. Beide collecties zijn zo voor het laatst te zien in Groningen.

Een bijzonder maar essentieel onderdeel van de tentoonstelling vormt de overgang van een traditionele etnografische cultuur naar een moderne vorm van kunst. Een kunstuiting die een bijzondere ontwikkeling kende en in de tweede helft van de twintigste eeuw waardering kreeg in de Westerse wereld. Maar ook een ontwikkeling die van groot belang is geweest voor de oorspronkelijke Australische bevolking. Met de intrigerende schilderijen werd tegelijkertijd de gehele Aboriginal-cultuur nieuw leven ingeblazen. Een volk dat met de ondergang werd bedreigd, herwon zijn identiteit.

Het Universiteitsmuseum vindt het een goede zaak dat ontwikkelingen in tijd en inhoud worden getoond. Dat onze maatschappij een dynamisch geheel is. De vervlechting van etnografie en de specifieke bestudering daarvan door wetenschappers, laat zich uitstekend combineren met een (kunsthistorische) beschouwing van moderne kunstuitingen. Want er wordt veel werk getoond van kunstenaars die in hun tijd, maar ook later, zeer bepalend geweest zijn voor de ontwikkeling van de Aboriginal kunst.

De tentoonstelling loopt van 17 februari tot 4 november 2012.

*Rolf ter Sluis,
hoofdconservator / adjunctdirecteur*

De boeken van Vrijthoff

In Maastricht is de expositie te zien: 'De bibliotheek van Vrijthoff (1722-1793). Boekenschat van een hoogleraar geneeskunde aan de Illustre School te Maastricht'.

In 1805 werd de bibliotheek van Joannes Bernardus Vrijthoff, hoogleraar anatomie en chirurgie aan de Illustre School én hoofd van het militaire hospitaal in Maastricht, publiekelijk verkocht. De catalogus vermeldt ruim 920 boeken op medisch, theologisch, historisch, literair en geografisch gebied. Om meerdere redenen is het een interessante bibliotheek. Ze biedt een inkijkje in het intellectuele leven van het Maastricht in de tweede helft van de achttiende eeuw, laat

zien hoe breed de mentale horizon was van deze medicinae doctor en werpt licht op het schitterende academische, en breder culturele erfgoed, waarover de Stadsbibliotheek en de Jezuïetencollectie van de Universiteit Maastricht beschikken.

Dit erfgoed is van een (haast) ongekende rijkdom. Alleen al de herontdekking van de zeldzame en mooie tweede druk van de beroemde anatomieatlas (1555) van Andreas Vesalius, de prachtige kruidenboeken van de Antwerpse hoogleraar Rembertus Dodo-naeus en de uitgave van de Pampiere Wereld van Jan Hermansz. Krul illustreren de noodzaak om dit erfgoed bij een breder publiek onder de aandacht te brengen. Bij deze expositie is een thematische keuze gemaakt, waarbij de nadruk is gelegd op het medische deel van de bibliotheek.

De expositie kwam tot stand dankzij samenwerking tussen de Kunsten Erfgoedcommissie van de Universiteit Maastricht, de Stadsbibliotheek Centre Céramique, de Universiteitsbibliotheek van de Universiteit Maastricht en het Maastricht Universitair Medisch Centrum.

*Annemieke Klijn,
conservator Kunst- en Erfgoed Commissie Maastricht University*

Maastricht University steunt erfgoed met Fonds

Het Academisch Erfgoed Maastricht Fonds stimuleert initiatieven die de bekendheid en het gebruik van de bijzondere collecties van de Universiteit Maastricht vergroten. Met het Fonds worden projecten gefinancierd die bijdragen aan het gebruik van de collecties in het onderwijs en onderzoek van Universiteit Maastricht. Tevens krijgen projecten financiële steun uit het fonds die bijdragen aan het zorgvuldig beheer, de verwerving en brede toegankelijkheid van de bijzondere collecties voor een breed publiek van belangstellenden, zowel in de regio Maastricht als daarbuiten.

Zie voor meer informatie: www.maastrichtuniversity.nl/bibliotheek/aemfonds.htm

Nieuwe website Bijzondere Collecties UB Utrecht biedt context

Wie het Van Gogh Museum bezoekt, wordt niet alleen gegrepen door de mooie schilderijen die er zijn tentoongesteld, maar ook door het levensverhaal van de schilder. Door Van Goghs schilderijen in de context van zijn tijd en carrière te bezien, winnen ze aan betekenis en impact.

Hetzelfde geldt voor academisch erfgoed. Het gaat niet alleen om het tonen van mooie of belangrijke 'plaatjes', maar ook om het verhaal erachter. Dit wordt meestal verteld met tentoonstellingen of in publicaties. Bij gedigitaliseerde werken wordt meestal volstaan met het publiceren van de afbeeldingen en de metadata. De nieuwe

website van de Bijzondere Collecties van de Universiteitsbibliotheek Utrecht kan de topstukken en andere aansprekende werken daarnaast van meer tekst en uitleg voorzien.

De nieuwe website omvat ruim 4.000 gedigitaliseerde stukken uit de Bijzondere Collecties. In vergelijking met de oude Digitale Bijzondere Collecties worden handschriften, gedrukte werken en kaarten nu op een uniforme manier gepresenteerd, met een verbeterde zoomfunctie en uitgebreide metadata. De documenten kunnen ook als pdf worden gedownload.

Voor de presentatie van de nieuwe website zijn 24 nieuw gedigitaliseerde stukken van hun achtergrondverhaal voorzien, in het Nederlands en in het Engels. Dit kan een korte toelichting zijn, of een meer diepgaande verhandeling die de laatste stand van het onderzoek weergeeft, geschreven in samenwerking met onderzoekers uit binnen- of buitenland. Dit alles wordt voorzien van een bibliografie, enkele afbeeldingen van het stuk zelf, en een link naar het gehele gedigitaliseerde werk.

Op deze manier is bijvoorbeeld het Pontificale van Sinte Marie ontsloten, een topstuk geïllumineerd door de vermaarde Meester van Katharina van Kleef. Ook een onlangs nieuw geïdentificeerd handschrift met daarin de oudste grammatica van het Hindostaans (ca. 1700), door Joan Josua Ketelaar, is van uitgebreid commentaar voorzien. In een filmpje is te zien hoe het handschrift in het Nationaal Archief wordt onderzocht. Ook andere bijzondere stukken komen tot leven, zoals een door Abel Tasman gesigeneerde kaart, waarop een instructie staat om een Spaanse zilvervloot te overvallen. Of een zeldzame gedrukte uitgave van Johann Bessler uit 1719 over zijn vermeende perpetuum mobile, geschonken door de auteur zelf.

Iedere maand wordt een nieuw topstuk en een ander gedigitaliseerd werk voorzien van een bijbehorend verhaal. De website presenteert tevens de vijftien thema's (zwaartepunten) van de Bijzondere Collecties, geclusterd in vier kernthema's. Verder is er plaats voor digitale tentoonstellingen, nieuws over projecten en activiteiten, en andere informatie. Nieuwsgierig geworden? Neem een kijkje via www.uu.nl/bibliotheek/bijzonderecollecties.

*Bart Jaski,
conservator handschriften en oude drukken (rariora)
Universiteitsbibliotheek Utrecht*



'Nieuw' in de collectie: gestolen kunst

Kunt u zich het beheer nog voorstellen van veel universitaire collecties van voor de professionalisering van de jaren '90? Bij universiteiten die verspreid gehuisvest waren op vele locaties? En het veelvoud aan verspreide collecties en objecten die we tegenwoordig rekenen tot het academisch erfgoed? Schilderijen die aan een spijkertje aan de wand hingen, instrumenten die opgeslagen waren in niet afgesloten kasten, in rommelige depots, of beter gezegd, waar maar mogelijk weggestopt. En dat alles meestal slecht geregistreerd en vaak zonder toezicht? Geen wonder dat er in de loop van de jaren het een en ander uit het zicht verdwenen is. Door slordigheid, onduidelijkheid, maar zeker ook door boze opzet.

Geen enkele collectiebeheerder wil te maken krijgen met diefstal uit de collecties. En hij wil al helemaal geen heler zijn van bij anderen gestolen objecten. Toch komt dat geregeld voor. De aandacht van de media gaat meestal uit naar de grote, spectaculaire diefstallen. Veel minder feiten zijn bekend over de kleinschalige en/of interne diefstallen, die het meest bij universiteiten voorkomen. In het recente verleden waren de Bijzondere Collecties van de UvA betrokken bij verschillende zaken.

Zowel in 2009 als in 2011 werd een schilderij uit de UvA-collectie door derden aangeboden en opnieuw door ons verworven. In beide gevallen waren de huidige eigenaren, die volgens de wet ook de juridische eigenaren waren, bereid om de schilderijen onder gunstige voorwaarden te retourneren. In 2010 doken boeken uit de collectie op bij een veilinghuis, waarvoor de Universiteitsbibliotheek bij een reorganisatie in de jaren tachtig geen belangstelling had getoond. De oud-medewerker van de UvA die de boeken aanbood, was graag bereid die historische fout recht te zetten. Medewerkers van Bijzondere Collecties ontdekten in 2010 gestolen stukken uit het Stadsarchief Amsterdam en Bijzondere Collecties zelf retourneerde in 2009 stukken die herkend waren als gestolen uit een Madrileens museum. Niet alles leverde succes op: een Huygens-microscopje dat waarschijnlijk ooit UvA-bezit was, werd in 2009 door een oud-medewerker voor een aanzienlijk bedrag in Londen geveild.

Ook bij het Allard Pierson Museum blijkt het keer op keer ongelooflijk ingewikkeld om onomstreden voorwerpen te verwerven. Er is veel gestolen of illegaal opgegraven materiaal op de markt en "de handel" doet nog steeds niet erg zijn best om duidelijkheid te bieden. Zelfs bij schenkingen is het soms ingewikkeld om vast te stellen hoe betrouwbaar de herkomst is. En dan hebben we het nog niet over objecten waarvan je je kunt afvragen of het gestolen goed is: de Urker schedels, Ghanese hoofden, Toi Moko en dat soort zaken.

*Steph Scholten,
directeur UvA Erfgoed*



collectie Universiteitsmuseum Groningen

is een internationale thesaurus gebruikt (ICD-10, een lijst van ziekten, bijgehouden door de Wereldgezondheidsorganisatie). Informatie over de leveranciers, zoals bestaansjaren, medewerkers en catalogi, en een uitstekende bibliografie zijn toegevoegd.

Zo'n centraal beheerde typendatabank heeft duidelijke voordelen: de ontsluiting van grote hoeveelheden modellen bij diverse, soms slecht geoutilleerde instellingen kan snel en eenvormig plaatsvinden, de modellen zijn goed gedocumenteerd, onderzoekers zijn er mee gediend en er kan eenvoudig geleverd worden aan overkoepelende databanken zoals Europeana.

De intentie is om in een later stadium ook gegevens op te nemen over onderzoeksinstrumenten en -apparatuur. Resultaat is een databank waar ook de Nederlandse collectiebeheerders goed gebruik van kunnen maken en – wie weet – in de toekomst ook aan bij kunnen dragen.

*Marika van Roon,
adjunct-hoofdconservator Bijzondere Collecties, UvA*

Zie: <http://www.universitaetssammlungen.de/modelle>

Een nieuwe databank voor Duitse onderwijsmodellen

Eind negentiende eeuw werd het gebruikelijk om bij het onderwijs zeer realistische modellen in te zetten, gemaakt van bijvoorbeeld glas, was en papier-maché. Deze modellen waren vooral populair bij het onderwijs in de geneeskunde en de biologie. De markt werd gedomineerd door Duitse leveranciers zoals Osterloh, R. Brendel (botanische modellen), Blaschka, Ziegler (zoölogische modellen) en Martin Schilling (wiskundige modellen). Ook in de Nederlandse academische collecties zijn veel van dergelijke modellen te vinden.

Het gaat vaak om serieel vervaardigde modellen. Niet de exemplaren maar vooral de typen zijn interessant voor het onderzoek naar de geschiedenis van onderwijs en wetenschap. Sinds kort is er een databank online waarin alle typen modellen zijn opgenomen, voor zover zij gevonden zijn in de Duitse academische collecties. Deze databank is bedoeld voor onderzoekers en conservatoren en wordt beheerd door Humboldt Universität in Berlijn.

Momenteel bevat de databank 1630 modellen, voornamelijk uit het einde van de negentiende en het begin van de twintigste eeuw. Meer dan de helft is botanisch, zoölogisch of anatomisch, maar er zijn ook modellen op het gebied van wiskunde, kristallografie, techniek, architectuur, etnografie en archeologie. Per type worden de verblijfplaatsen van de diverse exemplaren genoemd. Voor de relevante disciplines is een eigen (Duitstalige) polyhiërarchische thesaurus ontwikkeld. Alleen voor de ordening van de medische modellen

Onthulling gedenksteen Scaliger

Op vrijdag 20 januari 2012 is in Leiden een gedenksteen onthuld ter ere van de humanist Josephus Justus Scaliger (1540-1609). Scaliger sprak een keur aan vreemde talen en hield zich ook bezig met geschiedenis, wiskunde, astronomie en de historische tijdrekening. De faam van Scaliger, sinds het einde van de zestiende eeuw verbonden aan de Universiteit Leiden, was in Europa zeer wijdverbreid. Na zijn dood liet Scaliger al zijn handschriften en boeken in oosterse talen aan de universiteitsbibliotheek na. Tot op de dag van vandaag vormt deze schenking de kern van de collectie van de UB Leiden. Met de plaatsing van de gedenksteen in de gevel van



Breestraat 113 – waar Scaliger van 1594 tot 1607 woonde en werkte – is er dan eindelijk een openbaar gedenkteken ter nagedachtenis aan deze opmerkelijke geleerde, die zowel voor de universiteit als de stad Leiden een belangrijke functie heeft vervuld. Met het opnemen van Scaligers naam in het Hebreeuws en het Arabisch is getracht uitdrukking te geven aan zijn uitgebreide talenkennis. De gedenksteen is mogelijk gemaakt door de Octavie Siegenbeek van Heukelom Stichting en is uitgevoerd door BamBam restauratiesteenhouders te Leiden.

Bas Nugteren nieuwe directeur Sonnenborgh – museum & sterrenwacht

Per 1 januari 2012 is Bas Nugteren, lid van het dagelijks bestuur van de SAE, benoemd tot directeur van Sonnenborgh – museum & sterrenwacht. Hij combineert dit met zijn functie als adviseur cultuurbeleid bij het Centrum voor Wetenschap en Cultuur van de



Universiteit Utrecht. Hij volgt Monique Mourits op, die zich volledig wil kunnen concentreren op haar andere functies als directeur van het Centrum voor Wetenschap en Cultuur van de Universiteit Utrecht en als directeur van het Universiteitsmuseum Utrecht. Bas Nugteren over zijn aanstelling: "Sonnenborgh is een pareltje in het toch al fraaie museumlandschap in Utrecht. (...) De echo's van het toonaangevende wetenschappelijke verleden klinken nog steeds door en tegelijkertijd is het een publiekssterrenwacht waar talrijke kinderen en volwassenen 's avonds een blik in het heelal kunnen werpen."

Rubriek **Het favoriete object van:** **Han Heijmans**

SAE | STICHTING
ACADEMISCH
ERFGOED



kleine type, of codeerfout toch het juiste woord oplevert. De grootte van de verschillen tussen codes kunnen voor een 5 bits woord in een 5-dimensionale "kubus" worden weergegeven. De verschillen worden dan in de afstanden tussen de hoekpunten uitgedrukt. In een normale driedimensionale kubus heeft ieder hoekpunt drie langs de ribben aangrenzende burens die het dichtstbij zijn, drie diagonaal liggende hoekpunten op een grotere afstand, en één hoekpunt dat er echt diagonaal tegenover op de grootste afstand ligt. En voor de rest snap ik er nog niet veel van, maar de emeritus hoogleraar Willem van der Poel heeft aangeboden het me allemaal een keer uit te komen leggen. Al met al dus een zeer succesvol experiment!

<http://weblog.library.tudelft.nl/2011/08/04/mysterieuze-bol/>

Han Heijmans promoveerde in 1994 op de geschiedenis van het natuurkundig onderzoek in Utrecht tussen 1885 en 1940. Na een aantal functies bij diverse musea werd hij directeur van het Techniek Museum te Delft tot 2008. Momenteel is hij algemeen beheerder van het Academisch Erfgoed van de TU Delft

Een mysterieuze bol

Van deze magische bol wisten we niet veel meer, dan dat die vermoedelijk gebruikt was in de colleges van Prof. dr. ir. R.M.M. Oberman, hoogleraar schakeltechniek, of "techniek van de informatie verwerkende machines", bij de afdeling elektrotechniek. We hebben het dan over de geschiedenis van de Informatie en Communicatie Technologie, ofwel: de computer.

Verder wisten we dat het een model was voor een "5 dimensionale kubus", waarbij de 32 genummerde dopjes de hoekpunten van de kubus voorstellen. Hoe we aan die informatie gekomen zijn, weten we niet meer, maar we schieten er ook niet bijster veel mee op. Om meer over dit voorwerp te weten te komen, hebben we de bol in de hal van de bibliotheek geëxposeerd en op internet een blog geopend. Even testen of dat moderne Web 2.0 gedoe over *user generated content* en *crowdsourcing* nu wel echt werkt. En warempel! We kregen in totaal 11 reacties. Er werd gelukkig serieus gereageerd. Door iemand die bij Oberman was afgestudeerd - kijk, daar hoop je natuurlijk op - en ook door zijn jongste zoon! Een van de andere respondenten had er zelfs speciaal weer een extra "post" voor gemaakt op een Science Forum. Kortom: enthousiaste medewerking van the crowd!

Maar wat is het nu voor een ding?

Het model heeft te maken met het automatisch corrigeren van versleutelde telexberichten. Om die correctie met enige zekerheid te kunnen uitvoeren, moeten de verschillende mogelijke betekenissen die een versleuteld woord kan hebben, zoveel mogelijk in versleutelde vorm van elkaar verschillen. Als iemand bijvoorbeeld (zonder correctie) het woord "hind" zou ontvangen, dan zou dat "hint", "kind", "hand", of "hond" kunnen zijn. Deze woorden zouden dan in versleutelde vorm zozeer van elkaar moeten verschillen, dat een dergelijke

Agenda

UNIVERSITEIT VAN AMSTERDAM

Bijzondere Collecties

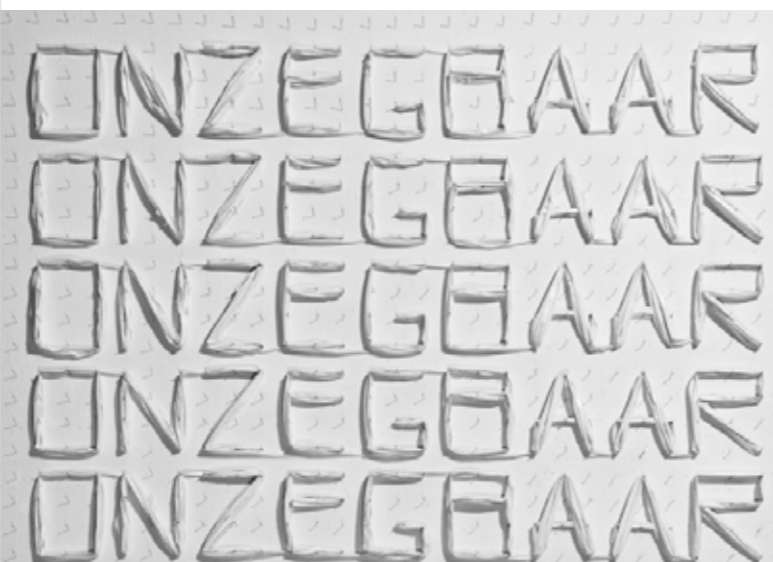
Oude Turfmarkt 129, Amsterdam

www.bijzonderecollecties.uva.nl

Lam de Wolf exposeert zes Lijnwoorden.

4 februari t/m 1 april 2012

Lam de Wolf (1949) is gefascineerd door taal en woorden. Haar Zakdoekenboekje bestaat uit zakdoeken waarop woorden geborduurd zijn die, ontgaan van context, de mogelijkheid bieden te opnieuw te zien. In het werk dat zij nu toont, vormt zij bestaande of nieuw bedachte woorden uit lijnen, waarbij ze de woorden herhaalt en in blokken plaatst.



The printed book: a visual history. Een canon van meer dan 500 jaar westerse boekvormgeving

8 februari t/m 13 mei 2012

'The printed book' is een overzicht van bijzonder vormgegeven boeken van de middeleeuwen tot nu. Als een canon van de westerse boekvormgeving toont deze tentoonstelling het gedrukte boek in al zijn verschijningsvormen: als wegwerppocket, prestigeboek, 'machine à lire', beeldboek, naslagwerk of kunstwerk.

ALLARD PIERSON MUSEUM

Oude Turfmarkt 127, Amsterdam

www.allardpiersonmuseum.nl

Etrusken. Vrouwen van Aanzien- Mannen met Macht

t/m 18 maart 2012

Maak kennis met de fascinerende wereld van de Etrusken in een unieke dubbeltentoonstelling in het Allard Pierson Museum in Amsterdam en het Rijksmuseum van Oudheden in Leiden. In Amsterdam is de hoofdrol weggelegd de man met krijgsheren, prinses en priesters. Leiden vertelt de vrouwelijke kant van het verhaal. Voor meer informatie en randprogrammering: www.etrusken.nl

Week van de Klassieken 2012

17 t/m 26 april 2012

Griekse en Romeinse goden, godinnen en mythen staan centraal tijdens de vijfde Week van de Klassieken. Een lezing, een Museum Jeugduniversiteit college, Verhaal op zaal (doordeweekse dagen), een MP3 audiotour en speciale aandacht voor het thema in de vaste opstelling, staan in het Allard Pierson Museum op het programma. De Week wordt georganiseerd door het Allard Pierson Museum, Museum Het Valkhof, Tresoor en het Rijksmuseum van Oudheden. Het volledige programma staat op www.weekvandeklassieken.nl

Paard & Ruiter – van Homerus tot Dzjengis Khan

16 mei t/m 16 september 2012

In deze dubbeltentoonstelling staat de ruiter in de Grieks - Egeïsche wereld, het Nabije Oosten en Centraal Azië centraal, waarbij twee culturen onder de loep worden genomen. De Griekse cultuur (1300 – 350 v. Chr.) en de steppenruiten in Mongolië (600 – 1400 n. Chr.), een nomadisch volk in Centraal Azië. Het Allard Pierson Museum confronteert en combineert met deze dubbeltentoonstelling voor het eerst zijn eigen klassieke collectie met vondsten uit een periode en gebied dat normaal niet bestreken wordt. Eerder was een deel van deze dubbeltentoonstelling te zien in het Landesmuseum in Bonn onder de titel: Steppenruiter. Reiternomaden des 7. – 14. Jahrhunderts in der Mongolei.

VRIJE UNIVERSITEIT AMSTERDAM

Universiteitsbibliotheek

De Boelelaan 1105, Amsterdam

www.uvu.nl/bijzonderecollecties

Webexpositie UB VU online

vanaf 2012

Vanaf 2012 brengt de Universiteitsbibliotheek VU haar erfgoed onder de aandacht via webexposities. Voordeel is dat deze overal en altijd te bezoeken zijn.

U kunt nu alvast een voorproefje krijgen. Ga naar expo.uvu.vu.nl voor een rondleiding langs de meest bijzondere hooglerarenportretten (waaronder dat van prof. dr. ir. G.J. van Ingen Schenau, uitvinder van de klapschaats).

Regelmatig worden er nieuwe webexposities ingericht, dus houd de website in de gaten: uvu.nl



RIJKSUNIVERSITEIT GRONINGEN

Universiteitsmuseum

Oude Kijk in 't Jatstraat 7a, Groningen

www.rug.nl/museum

Ancient Culture, Modern Art. Aboriginal kunst uit Australië

17 februari tot en met 4 november 2012

Een tentoonstelling over hedendaagse Aboriginal kunst en haar ruim veertigduizend jaar oude wortels. Zie voor meer informatie het stukje op pagina 3.



Anatomiekamer

Het Universiteitsmuseum Groningen krijgt dit voorjaar een anatomiekamer. Na de uiterst succesvolle wisselpositie Binnenste Buiten in 2010 komt een deel van de anatomische collectie nu in de vaste expositie in de anatomiekamer. Uiteraard geschikt voor het grote publiek, maar ook zeer geschikt voor educatieve doeleinden.

UNIVERSITEIT LEIDEN

Universiteitsbibliotheek

Witte Singel 27, Leiden

www.bibliotheek.leidenuniv.nl

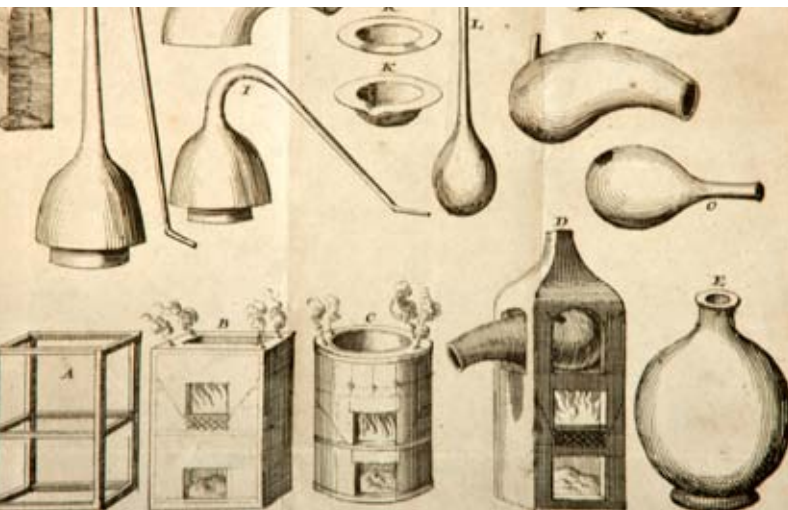
Topografisch Geheugen

t/m 27 april 2012

De collectie Nederlands topografische prenten en tekeningen van de Universiteit Leiden is nu volledig digitaal te raadplegen via het Geheugen van Nederland. Vele bijzondere originelen zijn te zien in de tentoonstelling 'Topografisch Geheugen. Topstukken uit de verzameling Nederlandse topografie' in de Universiteitsbibliotheek Leiden. <http://www.bibliotheek.leidenuniv.nl/nieuws/topografisch-geheugen.html>

UNIVERSITEIT MAASTRICHT

Universiteitsbibliotheek
Grote Gracht 90-92, Maastricht
www.art-maastrichtuniversity.nl



De bibliotheek van Vrijthoff (1722-1993). Boekenschat van een hoogleraar geneeskunde aan de Illustre school te Maastricht

t/m 31 maart 2012

(Locatie: Debeyelaan 15, verbindingsgang bestuursgebouw MUMC)

De bibliotheek van Joannes Bernardus Vrijthoff – zowel hoogleraar anatomie en chirurgie aan de Illustre School als hoofd van het militaire hospitaal in Maastricht – is om meerdere redenen interessant. Ze biedt een inkijkje in het intellectuele leven van het Maastricht in de tweede helft van de achttiende eeuw, laat zien hoe breed de mentale horizon was van deze medicinae doctor en werpt licht op het schitterende academische, en breder culturele erfgoed, waarover de Stadsbibliotheek en de Jezuïetencollectie van de Universiteit Maastricht beschikken. Zie voor meer informatie het stukje op pagina 2 en 3.

UNIVERSITEIT UTRECHT

Universiteitsmuseum
Lange Nieuwstraat 106, Utrecht
www.museum.uu.nl

Reset the Future

t/m 5 augustus 2012

Kies waar jij wilt wonen, speel de baas van een snoepfabriek en boek je ideale vakantie. Wat hebben de keuzes die je maakt van doen met vernielde oerwouden, verspilde energie en vervuilende auto's? Doe mee met de game Reset the Future en ontwerp je eigen toekomst in het Universiteitsmuseum Utrecht.

SONNENBORGH MUSEUM & STERRENWACHT

Zonnenburg 2, Utrecht
www.sonnenborgh.nl

Ruimtebeelden II

t/m 1 juli 2012

Sonnenborgh zoomt in op het zonnestelsel. De scherpste close-ups van de planeten zijn t/m 1 juli 2012 te zien in de tentoonstelling 'Ruimtebeelden II'.

WAGENINGEN UR

Universiteitsbibliotheek (gebouw 102)
Droevendaalsesteeg 2, 6708 PB Wageningen
<http://library.wur.nl/speccol/>

TULPEN in de TIJD

9 maart t/m 29 juni 2012

Met als middelpunt het beroemde Tulpenboek van P. Cos gemaakt tijdens de summit van de Nederlandse tulipomanie (1637) wordt in de tentoonstelling een beeld geschetst van de teelt en veredeling van deze bijzonder bloem vanaf de zestiende tot en met de twintigste eeuw. Dit bijzondere verhaal wordt verteld door middel van originele bronnen: florilegia, aquarellen en prenten, pamfletten en kwekerscatalogi. De tentoonstelling is gemaakt door Liesbeth Missel van de Speciale Collecties samen met drs. Leslie Leijenhorst als gastconservator.



Naturalis

Darwinweg 2, Leiden
071 568 76 00
www.naturalis.nl

Vorig jaar is de collectie van het Zoölogisch Museum Amsterdam (UvA) overgedragen aan NCB Naturalis. Daar is nu een tentoonstelling van gemaakt onder de titel:

Naturalia. Van circusedier tot wetenschappelijk object

t/m 19 augustus 2012

Olifant Jack, de leeuw uit de menagerie van Lodewijk Napoleon, een 18e-eeuwse schelpenkast, maar ook sponzen, korallen en diepzeevissen, verzameld tijdens expedities. De tentoonstelling Naturalia toont objecten, afkomstig uit de collectie van het Zoölogisch Museum Amsterdam en geeft een beeld van het verzamelen van naturalia in de loop der tijd.

COLOFON

De Stichting Academisch Erfgoed is een samenwerkingsverband van de Universiteit van Amsterdam, Technische Universiteit Delft, Technische Universiteit Eindhoven, Rijksuniversiteit Groningen, Universiteit Leiden, Universiteit van Maastricht, Universiteit Utrecht, Vrije Universiteit Amsterdam en Wageningen UR.

De deadline van nummer 33 is 29 mei 2012.
Redactie: Esther Boeles & Monique Goemans
Redactieadres: Postbus 19185, 1000 GD Amsterdam
e-mail: sae@uva.nl
Grafisch ontwerp: Studio Joyo BV
ISSN 15696154